

УДК 316.776.23 «312»

Боклінка О.,*студентка, спеціальність «Документознавство та інформаційна діяльність»,
Національний університет «Острозька академія»*

КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА У СТАНОВЛЕННІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВЛАДИ

Інформаційно-комунікаційні технології, уже починаючи з другої половини ХХ століття, є основним фундаментальним чинником формування сучасного суспільства. Інформаційні технології дають можливість ефективно розв'язувати різні економічні та соціальні проблеми. Вони є стимулом для розвитку глобальної економіки. Особливо це твердження є слушне щодо економічно розвинутих країн.

У сучасному світі роль комунікаційних технологій постійно зростає. Вплив засобів масової комунікації (ЗМК) проявляється в різних сферах життя і сьогодні вже нікого не здивуєш, назвавши їх четвертою владою. Звичайно, що поділ влади в демократичному суспільстві здійснюється на законодавчу, виконавчу та судову. Але враховуючи поступову глобальну інформатизацію суспільства, впровадження нових інформаційних технологій, розвитку мас-медіа, стають дедалі актуальнішими питання інформаційної влади.

Під інформаційною владою розуміємо здатність власників інформації шляхом отримання, відбору, тлумачення, компонування та поширення інформації впливати на формування суспільної свідомості, спонукати суб'єктів політики, економіки та культури до дій у певному, заздалегідь продуманому, напрямку.

Інформаційна влада може реалізовуватися через спеціалізовані засоби передавання інформації, які забезпечують єдність волі, цілісність, і цілеспрямованість дій великої кількості людей, таким чином здійснювати опосередкований вплив на суспільство.

Таким засобами є мас-медіа, або їх ще називають ЗМК. До них належить різного роду преса (друкована, аудіовізуальна, електронна), масові довідники, кіно -, відео -, аудіо – носії інформації, супутникові, кабельні, комп'ютерні мережі – усе, що може нагромаджувати й передавати важливу для суспільного життя інформацію. ЗМК – це спеціа-

лізовані установи, завданням яких є відкрите, публічне представлення будь-якої інформації будь-якими засобами за допомогою спеціального технічного інструментарію.

Історія становлення та функціонування мас-медіа розпочалася із винайденням першопочаткових носіїв масової інформації – газет. Одразу ж з появою перших газет виникає і проблема, що до сьогодні не втрачає актуальності. Це проблема «вільної» преси, яка стає предметом полеміки, а згодом і загострюється у XVIII ст. у роки Великої Французької революції. У сьогоднішні її потрібно інтерпретувати як життєво необхідну умову волевиявлення людьми своїх думок і прагнень. Без її реалізації немає підстав говорити про побудову громадянського суспільства, гарантування конституційності демократичного ладу.

У ХХ столітті суспільна думка актуалізувалась як продукт комунікативно-інформаційних технологій завдяки розширенню масштабів використання ЗМК. Уже з 60-их років вплив на маси через ЗМК з метою штучного формування їхніх потреб та інтересів набув ознак глобальних технологій соціального маніпулювання. Тому сьогодні вже постає гостре питання про захист не лише інформації, а й суспільства від негативного впливу самої інформації.

На даний час існують дві основні доктрини з метою регулювання діяльності ЗМК, які досить осучаснилися, пройшовши шлях від ліберального максималізму до соціальної відповідальності. Це західно-європейська доктрина, яка була створена на базі французької Декларації прав людини і громадянина та північноамериканська доктрина – на базі «Білля про права». У більшості країн світу існують власні спеціальні органи загального контролю за ЗМК, які стежать за виконанням етичних і правових норм, прийнятих у даному суспільстві. Нажаль на даний час ідеальних форм організації ЗМК не існує. Тому, раціональним є оптимальне співвідношення різних форм залежно від особливостей певної країни у поєднанні з ефективним контролем за діяльністю ЗМК, здійснюваним на правових засадах.

Отож ЗМК є невід'ємною складовою механізму функціонування демократії, її ціннісних і нормативних засад. Саме вони можуть допомогти індивіду вийти за межі його безпосереднього життєвого досвіду і приєднатися до політичної, економічної та духовної діяльності.

Для того щоб гарантувати можливість вільного отримання інформації, потрібно обмежити вплив влади на ЗМК, забезпечити контроль над їх діяльністю з боку суспільства, що можна зробити лише на основі розуміння їх функцій.